م. غفوری

مولّا وزار

Национальная библиотека
имени Ахмет-Заки Валиди

ناشری:
«برادران کریموف» لرنڭ اوفا شعبەسی.

B. A. S. S. R.
Ğilmi Kitabxanə
№
Научная библиотека
БАССР

اوفا، «شرق» مطبعەسی.
УФА.
Электро-Типографія „Восточная Печать“
1914 г.

بو مجموعه‌ده‌گی شعرلر:

١ طورمش
٢ حقیقت
٣ آق ایدل
٤ صاگغراو
٥ هر کم سویه
٦ انگلر وقتی
٧ یالچی بابای
٨ حیله
٩ یه‌ش قز
١٠ اطاعت
١١ ایتورگه یکل سوزلر
١٢ کامینچی
١٣ بوده قالماسون ئلی
١٤ شعر
١٥ صاتلدیلر
١٦ ئولگان یوراك
١٧ یه‌شلك خاطره‌سی
١٨ یارلی
١٩ خه‌رگه قارشی
٢٠ قارت بابای
٢١ ئولای بولسه‌ییزدم
٢٢ تلگنی کیسسه‌لر
٢٣ کجه‌ته‌که‌سی و کوزگی
٢٤ جه‌یگی کوننك ایرته‌نی
٢٥ مرك - وصاغنو

Нац. библиотека им. А.-З. Валиди Республики Башкортостан

طورمش

طورمشنڭ دنیاده، نیك طورغانلقنڭ حكمتن بلمی:
اوته عمرڭ حیاتڭنڭ یمن طابمی، نه‌من بلمی.
یراوسنده‌نی چاقلی طور همان‌ده مقصودڭ مبهم
حیاتنڭ حكمتن اویلیم، همان آرطا بارا شبهم.
كوته‌سڭ طب ماتچ، یاب یاقتی كونلرنی امید برله‌ن
بخت بولدزی چقمی ذلّه ایندی منگیله سونگان.
كوڭلنڭ الڭ تونلده بر توین، هیچ چیشلمی اول
موڭاچی شول كوبی طورغان آزڭ استقبالی مجهول.
چیشلماس بو توین موندن كیتوب یرگه كوملگانچی
طوررسڭ شبهه‌دن چقمی همان طوغاندن ئولگانچی
سینی دنیا طوتا آلداب «كیله‌چكده بولور بر» دیب
سینی مسعود ایتارمن شونده بز دوستلر بولورمز دیب

۱۵ مای، ۱۹۱۱ سنه.

Нац. библиотека им. З. Валиди Респ. Башкортостан

حقیقت.

حقیقت یرق توگل، بار نرسه. اول بولغان ألك سلطان
بورون اول اوستنده بولغان دنیاده بیك زوراورون توتقان
زمانەلر اوتوب دنیاغه انسانلر طارالغاچدن.
اوزاق طورمی یر آستندن کیلوب آلتون کمش چققان

↔

خلقلر آقچەنی کورگاچدن حقلقنی اونتقانلر
حقیقتدن صاری آلطونغه بیك کوب آلده توتقانلر

↔

مونه ایندی شول وقتدن بیرلی حقلق آقچه شرندن
قاچوب اك صاف قلبلرگه کروب بیك نقلی یەشرنگان

↔

آدملردن بیزوب ایندی جسارت ایتمی کورنورگه
آنی سویگان کشی آه زار بلەن یوروب کره گورگه

↔

جیوالماس بر اورنغه هیچ وقت حقلق بلەن آلتون
آلار بربرسینه دوشمان، آلارنڭ آراسی صالقون

↔

بر اوستنده قاچان آلتون بتار شونده چغار حقلق
توگل ممکن بولارنڭ ایکیسن بر یرگه جیەقلق

۱۰نچی مای، ۱۹۱۱ سنه.

Национальная библиотека им. Ахмет-Заки Валиди Республики Башкортостан

ایسکی جرغه قوشوب.

(تفتیلاو کربینه)

آق ایدلکه‌یلرنی آی کیچکانده
بر جرلادم ایشکاك ایشکانده
هرجرلاساك دوستقای بر جلارسك
اوتکان عمر ایسکه توشکانده.
صابری صاندوغاچلر چوت چوت ایتوب
ایمل آریاغنده طوغایده
شولار کبك موڭلاب آی جرلارسڭ
مونك کبی ماتور یر قایده
بلمیم نیسگه موڭلی کورینه‌لر
بو آغاچلر، ماتور یالانلر
بو یرلرنی کورگاچ ایسکه توشه‌ی.
آتا بابا، اوتکان زمانلر.
اوتکان زمان بزنڭ آی بابالر
مونده طوغان، مونده اوسکانلر
مونده عمر ایتوب، مونده یوروب
بو صولرنی آلار ایچکانلر

Нац. библиотека им. А.-З. Валиди Респ. Башкортостан

آنا تۀگی ماطور طوغايلرده
جه‌ی اوتكاروب كوچوب يورگانلر
ايدل، ديم بويلارنده آی باش بولوب
راحت راحت عمر سورگانلر.

بر وقتلرده مونده تورغان ايدی
قورای طاوشلری یاڭغراب
ايندی مونده آلارنڭ هيچ برسی يوق
كورگان كشی طورور آبدراب

باشقه ايللر كيلگان، اوزگارگان بر
تيرمه اورننده زور طاش يورتلر
قايده‌غنه كيتكانلر ايكان صوڭ
مونده جه‌يله‌ب يورگان باشقرتلر؟

قايده كيتكان قانار - باشقرتلرنڭ
مونده يورگان آصل ذاتلری
قايده كيتكان ايكان بو دنيانی -
درسالكتوب طورغان چاقلری؟

آنا تۀگی ماتور طاو باشنده
تيرمه قوروب خانلر جه‌يله‌گان
ايركلكده يوروب، اويناب كولوب
ره‌ت ره‌ت يلقی به‌يله‌گان

Национальная библиотека имени А.-З. Валиди Республики Башкортостан

آت اوستونده یوروب غیرت بلەن
آلار مونده عمر ایتکانلر
ایندی آلارنڭ مونده هیچ بری یوق
مەڭگی کیلماس یوگه کیتکانلر،
زمانده آلار کیڭلك بلەن
راحت راحت مونده یەشەگان
بهاسی یوق، یەملی اورونلارنی
بالالری صاتوب آشاغان.
آی های غنه دیوب جرلاغانده
آق ایدلنڭ بویی یاڭغری
بز طورامز صوصاب آغرلقده
قاچان یارار رحمت یاڭغری.
آی های دغنه دیگان آی طاوشقه
قالری کردی قامشقه،
یکت دەگنه مسکین ڨولمی ایكان
آچی طولی قایغی صاغشقه.
اوتکان زمانلرنی بوکون اویلاب
کیمەاوستنده موڨلاب جرلادم
نی، ایچونمر کوزدن یەشلر آغا
ایندی تمام بولمدی جرلارم.

Нац. библиотека им. А.-З. Валиди Респ. Башкортостан

صاڭغراو

قوللرن بوتاب سوبليدر بر کشیگه بر کشی
چونکه صاڭغراو آنڭ هیچ سوز ایشتمی ئیبلاشی
«نی دیسڭ؟» دن باشقه سوزنی ایته آلمی صاڭغراو
بار جوابی، مین ایشتمیم، نرسه؟ دیب تکرار صوراو
گر قولاغی بولسه سوزنی آڭلار ایدی آڭلاوون
بو کوره چاق ئیبلەشینڭ آوزینڭ قیملداوون.
ئیبلەشی عاجز بولادر، آڭلاته آلمی سوزن
صاڭغراو قاتقان طوره، بر نقطەغه تککان کوزن
قوللرن بوتاب قولاغینڭ توبنده قچقره
یرق، ایشتمگاچ ایشتمی، آڭقایەده تیك طوره
قچقروب باقروب سوبلەودن آڭلامادی بو اوطورن،
ئیبلەشی سلکدی باشن هیچ آڭلاته آلمی مقصودن
یخشیلق بلەن سوزینی آڭلاتونی طاشلادی.
صاڭغراونی قچقروب، شەبلەب سوگارگه باشلادی.
سوککانده آڭلامی، تیك قولنی بولغاونی کوره
اول همان اوّلگیچه تیك آوز قیملداونی کوره
یخشی یمان سوز آراسون صاڭغراو آیرمادی
عاجز اولغاچ ئیبلەشی کیتدی، بو یرده طورمادی

Национальная библиотека им. А.-З. Валиди Респ. Башкортостан

صاغنغراولر توسلی نادانـارغه حکمت آڭلاتام
دیب، آزابلانغان کشیلرگه اوزوم مین شاق قالدام.

۸نچی اوکتهبر، ۱۹۱۰سنه

هرکم سویه..

قاره قارغه: «ئولکسه نی سویهم» دی
- «مونا شونده‌غنه لذت و تهم» دی

↔

لاچین أیته-مین اوردکلر تیبهم - دی
بو اشدن لذت آلام، قان توگهم - دی

↔

دیدی بورکوت: «مونا مینده شولایوق
بو اشده بلکه لاچین‌دن اوتهم» دی

↔

بو سوزلرنی ایشتکاچ قارچغه ده
« بولارنڭ سوزلرن تصدیق ایتهم» دی.

انکر وقتی

ماتور جهی کونیننڭ اڭ کوڭللی، موڭلی بر وقتی:
آیاز کونڭ قریاش بایغاچ بولاطورغان أنكر وقتی

Нац. библиотека им. А.З. Валиди Респ. Башкортостан

بتون مخلوقلر ایشدن طوقطالار، باصیلا شاوشو
سكوننقنی بوزه شونده فقط: بلبل، و آققان صو؛
آغن صونڭ بانندهگی صانڭ وغاچ صایری، آنڭ موڭلی،
ماتور طاوشن بتون مخلوق طاوش طنسزغنه طڭلی.
آورلقلر كینه اوشبو وقتده دنیا خاقندن
شولای طورغانده قزغلت نورلی آی قالقالماو آرتندن
طموق یاقنی بلهن یاقترتا اورمان هم بالانلرنی

هوا بارغان صایون صافلانه قرطولا، خوش ایس بلهن
كوڭل یوغاریلانا، ئلله نیندهی عالی حس بره‌ن
١٢ نچی ایيون، ١٩١١ سنه

یالچی بابای

(اوزن كويگه)

یاڭا صاقال چققان یه‌شكنه بای
أرلی بیرلی یوری تونقطامای
بر یاق چیتنه بایغه قاراب طوره
آپپاق صاقاللی بر قارت بابای؛

در قالتراب طوره بای یـانمده
نرسه أیتور، نرسه قوشار دیب
باینك کیفی کیتکان آچولانغان،
نیده بولسه برر أش بار دیب.

هیچ سوز أیتمی ئلی بای آبزی
فقـط آچولانـوب قـــــارادی
تمام قورقو آلغاچ قارت بابایغه
ـ نی اشله‌دك سین یوزك قاره‌!دی

قاوشاب کیتدی مسکین، یوزی آغاردی
بـلمی طوره نـرسه أیتورگه؛
اق مق اینه سوزن باشلی آلمی
جواب کیلمی طوره خـاطرگه.

بای آبزی قارتنی سوگوب سوگوب
کرزمه کـورنمه دیب جیکردی
ـ کیتهم دیساك بولك آنـاطوره
یورساك اشنی برینه بیتکر! دی.

قارت شیطانـلك دیگان سوز قالمادی
طاغی ئلـه نیلر ســــویله‌دی
گنـاه‌سز بـابـای قـورقووندن
بایغه قـارشی لهم میم دیمه‌دی.

Нац. библиотека им. А.-З. Валиди Республики Башкортостан

«دینی اشلەساڭنی سینڭ اختیاردە»
دیگان توسلی طورە کوزترەب،
فقط باینڭ «شیطان!» دیگانیدە
کوزدن یەشنی آقدی ملدرەب

قارتنڭ بولغان اڭ زور یازغی
بومشغە بارغان، شوڭا کیچکان
بای آبزی شونی آبصطایدن
بیك زور براش ایتوب ایشتکان

ایول، ۱۹۱۱

حیلە.

کوب کیلوب دوستلر، طانشلرڭ سینی یالقتسەلر،
واق توپاك لەچنیت صانوب اشدن سینی توقطاتسەلر
سین آلارنی بیزدرگە استەسەڭ بر حیــــلە قور
نەق آلار کیلگان وقتدە بیك کوڭلسز تیك اوطر
«نیك کیفسزسڭ؟» دیسەلر، أیت یارەم یوق دیبکنە
بو سوزڭدن صوڭ بر ەرسی، یانڭا کیلسون نیکنە.
دوستلرڭ شول بر سوزڭدن فایدە یوقلغنی سیزەر
بر کورگە زار بولورسڭ دوستلرڭ سیندن بیزەر؛

هيچ برى كيلماس كورنماس دوستلرڭدن يل ابسەر
اوز اشڭ اوزڭ كوروب عمرڭ طنچ، راحت كيچەر
«بردە بيزماسلر، كيلورلر بوسوزڭ يالغان» ديمە
بردە يالغان سوز توگل، قات قات قيلنغان تجربە

۱۹۱۰ نچى يل، سينتەبر

يەش قز

ياب ياڭە آطقان چەچك توسلى ماتور قز، بەشكنە
كوزلرى اير تەنگى چق توشكان چەچكدى، يەشكنە
يەش يەشن، يەش بولسەدە اول كورمادى يەشلكتەمن
اول اوزى توگل، آنڭ ايچون اوزم حسرتدەمن.
يەشى چاق اون آلتيغە يتكان، ايرى آلتمش‌دە بار
ھير ديلمر كوچلاب وقستاب ايمدى نى لنت طابار!
بو ماتورغە اير بولاچق آق صاقاللى بوكرى قارط
آقچەغە صاتقاندە آلغان، قويماغانلر باشقە شرط
كوزلرن باصوب جليدر، بورايرن كورماس ايچون
اوشبو كون ئولسە اوكنماس دنيادە يورماس ايچون

چەچكە توسلى يەشكنە قز قارتقە بارسون اول نيگە
برگنە كونگە توگل بيت، اول بيرلگان مەنگيگە.

٦نچى نويابر، ١٩١٠ يل.

اطاعت.

خدا امرينە بوى صونىدى، اطاعت ايتدى بولدزلر
قوياش، آى، ير، و آنداغى آغار صولر، وديڭگزلر
آغاچلر، طاغلر، طاشلر، بولوطلر، هم ايسەر جيللر
ير اوستندە اوسوب طورغان ڭولەنلر، چەچكەلر، گللر؛
شولايوق باشقە مخلوقلر، تخلف ايتمەى هيچ برسى
خدا امرى نيچوك بولسە شولايدر واغى هم ايرسى
بولارنڭ هەسى شكسز خدا قوشقانىنى طڭليلر
خدانڭ قطعى امرينە بولار هيچ قارشى طورميلر
بابا ايمكانچە خدا امرينە بوى صونغان آلار بارسى
فقط اوصال كشيلر طورەلر حق امرينە قارشى.

Нац. библиотека и… Башкортостан

ایتورگه یگِل سوزلر.

أیتورگه یگِل سوزنڭ برسی «وجدان»
وجدانلیلق داعو قیله بیك كوب انسان.
وجدان بولای بش حرفلی سوز بولسه‌ده
هیچ كشی یوق فعل بله‌ن اثبات قیلغان.

<>

«دین» لفظی یگِل سوزنڭ ایكنچیسی
تل بله‌ن توقی مرنی هر بر كشی
تل بله‌ن دعوا قیلوب یورسه‌ده بو
شولوق دین‌گه طوغری كیلمی قیلغان أشی.

<>

بیك یگِل، كشیگه أیتو: «قیل یخشیلق!»
بو صفت كشی ایچون یخشی خلق
نیگه‌در بو سوز قوری تلده قالوب
یخشیلق‌دن یراقلانغان بتون خلق

<>

دورتنچی «انسانیت» سوزی یگِل
أیتوب قاره أیتورگه هیچ آغر توگل
مونی هر كم تلی بله‌ن اقرار قیله
لیكن تصدیق قیلمی هیچ بر كوڭل

Нац. библиотека им. А.-З. Валиди Республики Башкортостан

موندنده یگل سوز بار: اول «تیگزلك»
بو سوزنڭ نتیجه‌سی گل ایزگولك
تیگزلك دیگان سوزنی أیته‌م دیساڭ
آوزڭ آچ آلن آرطڭنی تمام یلوب

↔

اینده‌ی قالدی ایکینچه حرفلی «حق»
بو سوزنی تلــگه آلو کوبه‌ن یاصاق
بو ایکی کلمه‌نی، أیتکان چاقده
هیچ براو ایشتماسلك بولسون آولاق.

↔

صاناساڭ یگل سوزلر کوب دنیاده
هر کشی بله‌مونی، هر کم یازه
بو سوزلر کوب سوبله‌نه آوروپاده
ولــکن حکمی باشقه آفریقاده.

↔

طوغانم اش سوزده توگل، بزده‌گنه
شوندن صوڭ کوچلیلکی بو زمانه
اینورگه یگل سوزدن هیچ فایده یوق
کیره‌ك سین، یگل سوزنی مگنی صانا

↔

رخصت بیر، آقنق سوزم أیته‌یم سیگا
دنیاده اعتبار یوق سیڭا، میڭا؛

Нац. библиотека им. ... Валиди ... Башкортостан

Национальная библиотека
имени Ахмет-Заки Валиди

قسقەغنە توشەدروب أيتكان چاقدە
كوچ سوزى بو سوزنڭ بارون جيڭە

↔

عفو ايت! طاغيدە بو سوزم قالغان
آچولانما، أيتوب قويام سيڭا آلدن:
چيت كشيلر حقندە تگى سوزلر
سويلەنسه بيگرا كە بولور يالغان.

ايون ١٥، ١٩١١ سنه.

Ğilmi Kətəpxanəh
№
Научная Библиотека
Б.А.С.С.Р.

Нац. библиотека им. А.-З. Валиди Респ. Башкортостан

كاميتچى.

باقچى! بو أحمق كامينچينڭ نيلەر قيلانغانن
چندە أحمق بولميچه أحمقلق اسمن آلغانن؛

جمـــــلەنى قزقدررغه بر طوره، بر ئەيلەنه
تيك طوروچى ئيبدە شينه ئەيلەنەدە، بەيلەنه.
اوستينه كيگان بخار چاپانى توسلى كيك كيوم
شول دورا كلرنى قارارغه بر كشيگه اون تيين
نيندە اين شەب اوينى اول قاراب طوروب ايسلڭ كيتار
نيشلەسون صوڭ شوندن آرتق اون تيينگه شول يتار.

اول بیبی، اول قچقره، کورگان آدملرشاق قاتا،
بر توقفسز قولن سلکه وبارماق شارتلاته.
هرکشی کورگان بواشنی مین بازام صوكنی ایچون
اویلادم مین کورساتورگه بو کشیلر طورمشون
بو کشیلرنڭ فعل طورمشلرینك نەق شولای
اویلاغان کشی کولەرلك اکثری أهمق شولای.
واق تویاك، یوق بارنی کورسه هیچ حسابسز شادلانا
فایدەلی اشنی آڭلاتا آلمی برەو آزاپلانا.

۱۰ نچی نویابر، ۱۹۱۰ سنه.

بوده قالماسون ئلی

طشمدن قاراغانك کورنەم صاو
ولکن حسرت بلەن کوڭلم صرخاو؛
آور بوك توسلی مینی باصوب کیتدی
آه دریغا، ایندی درمان کمدن صوراو؟

↔

قایغیمدن کوڭلگە قان آرالاشقان
هر یاقدن بو فقیرنی قاره باصقان

Национальная библиотека им. А.-З. Валиди Респ. Башкортостан

حسرتنى تيره ياقفه اويوب قويغان
بختنى بر خدايم كوكگه آصقان.

↔

آلدمك اوته آلماسلق قاره صزق
صزلغانغه هر وقتك كوڭلم صنق؛
اوته عمر، راحت يوق، سعادت يوق
دنياده طرروودن طابميم قزق.

شعر

قاى وقتك ئلله نيشلەب ئەبلەنەم يەمسزلەنە،
ہريوغالتقان نرسەسى ہارتوسلى كوڭلم ئزلەنە.
ہر اورنك طورمى كوڭلم، تيبرەنە طابمى قرار،
يريوزى نورسزلانا، ہال، مايلرى تەمسزلەنە.
«يريوزنك چن سعادت يوق» ديەوب أيتوب قويەم
اى كوڭل، يرنك يوزندن چن سعادت ئزلەمە!

↔

ئەبلەنەكگى ماطورلقلرنى نيك كورمى كوڭل
الك آخرده معنوى ؤوَنك، كوڭلم تزلەنە.

↔

اوشبو اوّت قارشیسنده باش بوگه‌م، حیران قالام؛
شول ساعتده شادلانام، شونلرغنه لذت آلام.

دیکابر، ١٩١٠ سنه.

صاتلدیلر.

کم بار صوک صاری آلتونغه صاتلماغان
اوز اوزن آلتون بلەن شاد قیلماغان؟
کیلور بر، چغار اوردون کورگان چاقده
کوزی طونوب اوز یاقنن یات قیلماغان؟

↔

شونک ایچون حقیقت آسننده قالدی
دین، وجدان، انسانیت هب طاپالدی
خلقنک کوز قره‌گان نرسه‌سی شول
باشقه یاقنی اویلاو فلانلر ترقطالدی.

↔

خلقده ایمانده شول، وجدانده شول
هر برسی شونی ازلەو بلەن مشغول
هیچ شکسز شونک ایچون صاتلدیلر
بو کونده، بار کشیلر، آقچه‌غه قول.

Нац. библиотека им. Ахмет-Заки Валиди Республики Башкортостан

ئولگان يوراك

كشى دردلەنماسە جەيگى ماتور، نورلى زمانلردە،
آغار صولر، آغاچلر، ختفه توسلى زور يالانلردە،

دخى كورگاندە تورلى چاچكەلر، صاير اوچن قوشلرنى
ایشتکاندە یوراك تیبماسە صاف، موڭلی طاوشلرنی،

کوزی یەشلەنمەسە، موڭلانماسە، آولاق وطن يردە
قویاش چققاندە، بایغاندە تأثیرلەنمەسە بردە،

کوزی کورماسە ملتنڭ ایزلکان، آرتدە قالغانن،
ھەيت كيلماسە كورگان وقت آنڭ طاپالغانن،

يوراك صزلانماسە مسكين ومظلوملرنى كورگاندە
حقيقتدە «ئولگان بر يوراكدر» بوندا اين بندە.

اوكتەبر، ١٩١٠ سنه.

يەشلك خاطرەسى

باشقەلرغە بيراسە بو مجالم
چداماس كوتاررگە مونى هيچ كم

Нац. библиотека им. А.-З. Валиди Респ. Башкортостан

دور صفتلی ماتورلقنك كاسه‌سندن
محبت شرابنی مین‌ده ایچدم.

↔

محبتم سزگه توشكان كوندن بیرلی
عیش عشرت قیلورمن‌دن امید كیسدم
دنیاده بولغان باشقه ماتورلردن
كوز یومب بارچه‌سندن ایندی كیچدم

↔

قلب دیگان اوزی نه‌ق بر فوطوغراف
باشقه طاب و بچراقدن بولدی بر صاف
قلبمده یالغز سینك صورتك بار
شونك ایچون مینی قزغان، قیلغل انصاف!

↔

كوكلمده یالغز بر شول صورت قالدی
دنیاده طورووم سزگه باغلاندی،
عشقمه برءر شاهده صوراساكز
وجودم ضعیف، بوزم صاریلاندی.:

↔

اویمدی سزگنه‌مز، توش واونده
سینك بلءن صاناشان كونده، تونده
محبت جفاسندن قوتقارساكز
سویكوم؛ ایندی سینك قدر تسگده؛

Нац. библиотека им. А.-З. Валиди Р. Башкортостан

بر گنه رەت شادلاندر، مینی، کولده
جلمایورك شفا بولا بو کو ڭلگه
بو کونده نەق صانەوغاچ ترسلی بولام
صایراغان عاشق بولوب قزل گل گه

۱۹۰۷ سنه.

یارلی.

قاب قاره ا کمك آشی اول، چاق طویار طویماسقنه
آطنەغه بر آش، آشیدر، اولده شول طوقماچقنه.
بش قداقلی بورگیڭ یاتقان وقت یاصدق ایته
آستینەده، اوستیڭەده ایسکی چیکمانی یته.
نیچه یللرنك بوینچه اول کش بختنی ایچرن
کون تونی اشلەی، یانا، تیرلەی، صرف ایته کوچون؛
بار اشی، شول اش آنڭ، ایرتوك طوروب اشکه کیته
شونلەده مسکین همانده آچلی توقلی کن ایته
اول بیچاره اشچینی «بو یارلی» دیب کیمستما گز،
اول یارلی، «دیب مسکین نی چیت که تیپما گز

اول شولای حیوانچه کون کورسه‌ده، اصلی بیت کشی
یرنڭ اوستنده کشی، اول توگلدر چیت کشی؛
کشیلك که، بنده‌لـکـگه یارلیلق بیرماس خلل
اول قاره‌ا کمك آ ڭا آنا سوتی کبی حلال.

خمرگه قارشی

دنیاده بولغان نچارلقلرنڭ باشی بیت سین خمر!
«طاهچیسنده ایچماڭز!» دیب کیلدی الله‌دن امر.
بر کشی قابسه سینی، بار دنیاسی ایسدن چغه،
شول سببلی هر وقت عاشقلرڭ اشدن چغه.
بار اشڭ مسکین کشیلرنی عقلدن یازدرو
باشلرن ئه‌یله‌ندروب، صاتاشدروب تیك آزدرو.
اول بوزقلقلر، فقیرلك‌لر باری سیندن کیله
یوق ایچون أزغش، طالاشلر باری شرڭدن کیله.
سین هلاك ایندك کشیلرنی زهر، آغوروك بله‌ن
چن اجل یقمی ئوله‌لر دوستلرڭ چاغروك بله‌ن.
سین بتردڭ بهده‌لرنڭ نیندایین کوب مالرن
بار سینڭ ایچون فدا ایتکان کشیلر جانلرون.

Нац. библиотека им. А. Валиди Республики Башкортостан

چن ضیالیلر طرفندن بو کون بایغوت سیڭا
یخشیلر یانندە توزان چاقلیدە حرمت یوق سیڭا.
بر وقت کیلور بتون خلق سیڭا قارشی طورر
سینی یاقلاوچی کشی بولماس بتون طامرک قورر
«اول وقت‌دە بریوزدە چن طمچلق برلەشور».
مای، ١٩١١ سنە.

قارت بابای.

هیچ باشندە تیکـکنە یانقان فقیر بو قارت بابای
وقتی برلە دنیا کوتدی، وقتی برلە بولدی بای

↔

اول بوکوندە نیچە ابن قارت!؟.. کوزلری چاق‌چاق کورە
صاولغی بتکان، توسی کیتکان، همانده یوتکرە.

↔

وقتی برلە بو بابای آرسلان ایدی، چن ایر ایدی،
کوچ وغیرتدە بو قارت، یرنڭ یوزندە بر ایدی.

↔

یەش چاغندە قارشی طورغان یوز کشیگە بر اوزی
اول یکت چاقدە آڭا بیك طار کورندی بر یوزی.

شول وقتده آنغه آطلانغان، جهان تیزگان ایدی
دوشمانی بو قارتنی جیڭمکدن امید اوزگان ایدی.

↔

برگه، صوغه، مال طوارغه، هیچ حسابسز بایدی بو
نیچه یوز یللر شولای طورغاچ، بر آز قارطایدی بو

↔

قارت آرسلان توسلی ایندی هیچ باشنده تیك یاطا
ئلی تیز ئولمهس كبی بو، بولماسه فكرم خطا.

↔

بار بو قارتنڭ كلدهسیندهگی كوپ قزلری، اوغللری
بو بالالرنڭ كیلهچكده صورالغان قوللری.

١٩١١ سنه، فیورال.

شولای بولسه بیزدم

قاریسڭ دنیاغه، اشلری بهیلهنگان چیشلماسلك،
خلقنڭ حالینه باقساڭ، آیانچهنگی كولماسلك.

برهولر نیبقره، عمری اوتهدر عیش عشرتده
شونڭ یاندوق برهوبار: بو، طورادر قایغی حسرتده.

Нац. библиотека им. А.-З. Валиди Респ. Башкортостан

کشیلرده عادت بولغان نچار اشلر، وآلداشمق
مکر، حیله، هنر صانالا حقیقتدن کوزن یاصمق.
اگر بولسه شوشی طورمشلک یمشرن، سرق حکمتلر
خدانڭ حکمینه مبنی، فقیرلر کورسه زحمتلر،
بو کوندن صوڭ بو طورمشدن یالقدم مین، وچن بیزدم
اوزنسز فلسفه أزلهب طوره بزلر ایکانبز دیم

۱۹۱۱ سنه ایپول.

تلمگنی کیسسه‌لر . . .

ای تاتار نیشله‌رسڭ ایندی؟ بار تلگنی کیسه‌لر
زار جلاپ صورادلرگنی یوقغه حساب ایتمه‌لر،

آغزگنی کوچلاب آچوب بر باشقه تلنی تقسه‌لر
نی اشله‌گان بولورسڭ ایندی چن آیاقدن یقسه‌لر؟
بارلغگنی ایسکه‌ررلرمی؟ دوما . . مبعوثلری
قایچی طوتقانلر کیسه‌رگه بار میکان صوڭ اوچلری؟

ای بیچاره! تل بارنده اوندی عمرڭ تیك‌یوروب
ایندی تلسزلر کبی أملاب یوررسڭ تیلمروب.

Нац. библиотека им. А.-З. Валиди Республики Башкортостан

قولك فرصت بار وقتك بارلغك بلدرمادك
تيك طالاشدك اوز آرالك نى كيره‌كنى بلمادك .

↔

تلده يابشكاچكنه بار، تل صوراب، بير تيلغرام
نيچه يللر اينه كيلدك: «بوق، مين ايسكيچه‌طورام!»

↔

اينه‌ى بيك بلدك بلرگه فايده بيرمى ايسكيلك
اش اوتار چاقلغنه قالدى باشده ايس كروب،

↔

اينه‌ى سلك اوسنده‌گى چوب چارنى بو حالنى كوروب
ايسكيلك برله طوروب بتكان ايدك بيت ايسكروب،

↔

صونك بولسه اينه‌ى طور! سلكن، طازار، تيزره‌ك ياڭار!
شول وقتك مقصودكچه مكتب‌ده باردر ، تلده بار.

۱۹۱۰ سنه، اوكتەبر

کجه تکه‌سى بله‌ن کوزگى.

بر تەكه اورام بويلاب گيزوب يوردى
يورى طورغاچ يەرمينكه‌گه باروب كردى
اولى بيرلى قوولغالاب يورى طورغاچ-
سوباب قويغان عجايب زور كوزگى كوردى؛

کوزگینڭ قارشسینه باروب طوردی
کوزگیده اوزی توسلی ته‌که کوردی
«مطلقا سوزیشو لازم بولدی» دییوب
باشینی بر کوتاردی، بر توشردی.

↔

کوزگیده قاراب طوره کوزن آلمی
جیل-کنه، تیك طوره آلمی، چداشه آلمی،
بو قوزغالسه تگی ته‌که هم قوزغالا
قوزغالماسه تگی ته‌که هیچ قوزغالمی.

↔

آچووی اورنینه تمام یتدی
بیك نقلاب سوزیشرگه اوی برکتدی،
نیچوکده آیاق تره‌ب سوزیشرگه
قوت برله توکور ایچون آرتقه چیکدی.

↔

ته‌که‌نك کوچلیلگن ایندی قاره!
سوزه‌م دیب زور کوزگی‌گه طابابارە؛
آیاق اوره باصا بیره‌ب سوزگان ایدی
زور کوزگی بولدی شوندوق پاره، پاره.

↔

ته‌که سوزدی، ماتور کوزگی تمام والدی
تگی ته‌که بوغالدی، بو یالغز قالدی؛

Нац. библиотека им. ... Башкортостан

کوزگینڭ خواجەسی بو اشنی کورکاچ
تەکەنڭ موگزندن طوتوب آلدی.

⟷

خواجه اینه: بو تەکەنی کم چغارغان؟
موندە کیلوب زیان ایتدی کوزگی واطدی،
«کوزگی حقن تولەب آلسون خواجەسی» دیب
تەکەنی طوب طرفری چاسقه اوزاتدی.

۱۹۱۰ نچی یلده.

جەیگی کوننڭ ایرتەنی.

نی ایچوندر بیك سویەم مین، جەیگی کوننڭ ایرتەنن
مین یازا آلمام آنڭ بەھەن وتأثیر ایتکانن.
صزلوب آققان طاڭ صرگنده، همه جانوار قوزغالا،
اوز اوزنچه بارچەسی طاوشلانا هم موگلانا،
تللری بلەن بولار اظهار قیله شادلقلرن
شادلانالر، شاولاشالر، کویلیلر آه، زارلرن.
بەم یەشل قرغه چغەلر زور کنولر موکراشوب
جایغده کوشەی، کوشەی آقرنغنه شرت باصوب.

Нац. библиотека им. А.-З. Валиди Респ. Башкортостан

Национальная библиотека
имени Ахмет-Заки Валиди

کمگه‌ده تأثیر ایته نورلی قویاش، هم صاف هوا
شول وقتله یه‌ش کیلون «هه‌و،هه‌وا» دیه‌وب صییرن صاوا.
یاڭراتالر قر. واورمانلرنی قوشلر صایراشوب
شول وقت قرڭه صابانچیلر کیته‌لر جرلاشوب.

۱۹۱۱ نچی یل، ایـیون

موڭـ‌و صاغنو.

(اوزون کویـگه).

آی هایغنه دیه‌وب بر جرلاسام
یانغان یوراگـگه یال بولا،
زارلانامن دوستقای، موڭلانامن،
قاچان مقصودلرم تابولا،

↔

نی بولدی ایکان میڭا نی اشله‌دم مین
هر وقت‌ده کوڭلم توشنکی؛
بخت ایشکلری آچولا دیب
کوتکان چاقمده طاغی یابولا

Нац. библиотека им. А.-З. Валиди Респ. Башкортостан

Национальная библиотека
имени Ахмет-Заки Валиди

شادلق ایشکاری آی یابلغان
ئللە آچلماسمی مەنگیگە.
امید شەمی مایی بتوب سونگان
اینەدی قاچانغنە قابونا؟

↔

قایدەغنە کینەدی شاد وقتلر،
نیگە بتونلایوك یوغالدی؟
قویاشلی کون توسلی یاقتی چاقلر
کیلور میکان برەر طاغیقە؟

↔

اوچا آلماغان ماتور کوبالە کدای
فکرم تویهان یرگە یغلدی.
امید اوزمی همان کیلەچکدن
طالپونادە قانات قاغونا..

صوڭ.

Нац. библиотека Республики Башкортостан
Научная библиотека
Б.А.С.С.Р.